Omgevingsdienst
Midden- en West-Brabant

Kaderbrief 2020

30 januari 2019

2020

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3

2 Beleidsmatige ontwikkelingen 4

2.1 De komst van de Omgevingswet 4
2.2 Energie en klimaat 5
2.3 Circulaire economie 5
2.4 Informatiegestuurd en risicogericht werken 6
2.5 Industriële sector 7
2.6 Risicorelevante bedrijven 7
2.7 Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid 9
2.8 Natuurbescherming 10
2.9 Verbod op asbestdaken 2024 11
2.10 Bodem en ondergrond 12

3 Financiële uitgangspunten 13

3.1 Algemene uitgangspunten 13
3.2 Baten 13
3.3 Lasten 13
3.4 Indexering 14
3.5 Investeringen 14
3.6 Weerstandsvermogen 14
3.7 Vennootschapsbelasting 14

4 Werkprocessen 15

Bijlage A - ter kennisneming:
Richtlijnen uit Nota verbonden partijen bezien 16

1. Inleiding

In de kaderbrief 2020 worden de relevante beleidsontwikkelingen en de financiële uitgangspunten voor de begroting 2020 geschetst.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) wordt deze kaderbrief, na vaststelling in het dagelijks bestuur, ter kennis gebracht van de gemeenteraden en provinciale staten.

De OMWB werkt met hart en ziel aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving. Dat doen wij samen met een aantal strategische partners. Milieu is een thema dat vele partijen verbindt, omdat bodem, water en lucht veel facetten kennen. Ook raakt milieu direct aan thema's van veiligheid en gezondheid. Milieu is als het ware een schakel in de keten van veiligheid, leefbaarheid en gezondheid. De onderlinge verbindingen zijn evident aanwezig. In zowel de beleidssfeer als in de uitvoeringspraktijk.

De inhoudelijke samenhang in thema's en de organisatorische samenwerking krijgen extra cachet vanaf 2021. Dan treedt de nieuwe Omgevingwet in werking. In het jaar 2020 zullen de voorbereidingen daarvoor door de OMWB worden geïntensiveerd. Dat zullen wij overigens doen in goede afstemming en samenwerking met onze opdracht-gevers.

De komende jaren zullen provincie en gemeenten ook aanzienlijk moeten investeren in duurzaamheid. Willen wij als Nederland de beoogde klimaatdoelstellingen realiseren. Het is een aanzienlijke en ook langdurige opgave. Met onze expertise van het milieu willen wij als OMWB graag een actieve (advies)rol vervullen. Dat kunnen wij ook omdat wij beschikken over een ruime ervaring in de uitvoeringspraktijk.

De uitdaging voor 2020 en volgende jaren is dat wij als OMWB pro actief willen zijn in ons werken. Niet afwachten tot zaken op ons bordje komen, maar onze kennis en expertise gevraagd en ongevraagd beschikbaar stellen. Aan overheden maar ook aan bedrijven en burgers. Want het milieu is van ons allemaal.

2. Beleidsmatige ontwikkelingen

In dit hoofdstuk schetsen we de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen voor de OMWB. In de ontwerpbegroting 2020 worden deze beleidsmatige ontwikkelingen uitgewerkt en ook vertaald in financiële consequenties voor de OMWB en de deelnemers. De ontwerpbegroting 2020 zal voor 15 april 2019 aan de deelnemers worden aangeboden. Thema's als energie en klimaat, de Omgevingswet en de circulaire economie vereisen inzet op diverse thema's, die bij verschillende overheidsorganisaties zijn ondergebracht. Samenwerking tussen overheden is essentieel in 2020 en de daaropvolgende jaren.

2.1 De komst van de Omgevingswet

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van onze fysieke leefomgeving. De herziening heeft impact op de manier van werken, de cultuur, de juridische basis en het technisch instrumentarium. Door de decentralisatie, de sturing op samenhang en de nieuwe instrumenten vinden er verschuivingen plaats tussen organisaties. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering. Ook al wordt de definitieve inwerkingtreding medio 2021 verwacht, de deelnemers van de OMWB sorteren nu al voor.

De OMWB bereidt zich voor in nauwe samenwerking met haar deelnemers, door middel van pilots, proactieve consultaties en samenwerkingsverbanden. Het nieuwe stelsel is nog volop in ontwikkeling, diverse aanvullingwetten en uitvoeringsregelingen worden de komende tijd gepubliceerd. Bovendien worden de eerste decentrale regels opgesteld door diverse lokale overheden. De OMWB bereidt zich voor met een programma-aanpak in drie stappen:

1. richten, in 2019 wordt vooral nader geanalyseerd welke gevolgen de veranderingen nu daadwerkelijk hebben, van instrumenten en systemen, tot samenwerking en cultuur;
2. inrichten, 2020 wordt vooral gebruikt om de nieuwe producten vorm te geven, processen in te richten en in overleg met deelnemers te komen tot een passende producten- dienstencatalogus en werkprogramma's;
3. verrichten, per 2021 moet de OMWB klaar zijn om haar werkzaamheden onder de nieuwe regelgeving te kunnen verrichten.

Naast kennis van de wet is een aanpassing van de huidige werkprogramma's en systemen nodig en worden de noodzakelijke competenties van medewerkers ontwikkeld binnen de organisatie. De generieke aspecten, waarvan alle deelnemers profijt hebben, worden bekostigd uit het programma collectieve taken van de OMWB. De specifieke activiteiten, zoals lokale projecten en activiteiten, worden over het algemeen door de deelnemers betaald. De wijzigingen zijn 'verweven' met het werk van met name gemeente en provincie. Dat is onder meer te zien in de volgende toelichting op de diverse aspecten van het werk van de OMWB. De Omgevingswet wordt meegenomen in het VTH-kader van de provincie Noord-Brabant en biedt mogelijkheden voor energie, duurzaamheid en de circulaire economie. Daarnaast veroorzaakt het nieuwe stelsel een 'aardverschuiving' in de ondergrondse taken zoals bodemenergie, bodembescherming en grondwaterbeheer.

2.2 Energie en klimaat

De effecten van klimaatverandering manifesteren zich mondiaal, zowel in de gebouwde omgeving als in landelijk gebied en natuurgebieden. Zo ook in Nederland; als we niets doen kan de schade door wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen in ons land oplopen tot zo'n € 70 miljard in de periode tot 2050 (Ministerie van Infrastructuur & Milieu, Ministerie van Economische Zaken, 2017). Het Klimaatakkoord van Parijs, de klimaatwet en klimaattafels noodzaken zowel bedrijf en burger als overheid tot actie. Enerzijds wordt ingezet op klimaatmitigatie, oftewel het tegengaan van klimaat-verandering door de beperking van de uitstoot van broeikasgassen, en duurzame energie. Anderzijds wordt klimaatadaptatie, oftewel de aanpassing van onze leef-omgeving op de gevolgen van klimaatverandering, steeds belangrijker.

Als gevolg van het SER-Energieakkoord en het Klimaatakkoord van Parijs zien we een sterke groei van de landelijke, provinciale en lokale klimaat- en duurzaamheidsambities. Dit heeft er onder andere toe geleid dat het realiseren van energiebesparing bij bedrijven door toezicht en handhaving vanuit de OMWB de laatste jaren meer aandacht heeft gekregen. De invoering van de Informatieplicht energiebesparing voor bedrijven heeft de mogelijkheden voor effectief informatie gestuurd toezicht aanzienlijk vergroot. Ook is de OMWB betrokken bij stimuleringsprojecten gericht op energiebesparing zoals Green Deals. Met de komst van de Omgevingswet wordt duurzame ruimtelijke ontwikkeling en klimaatbeleid steviger verankerd in plannen en regels voor onze leefomgeving. De OMWB ondersteunt de deelnemers actief bij de kansen die de invoering biedt voor de transitie naar een klimaatneutrale leefomgeving.

In samenwerking met de deelnemers en andere partners kan de OMWB bijdragen aan een duurzame leefomgeving door deskundig advies bij ruimtelijke ontwikkelingen en door het opstellen en uitvoeren van (lokale of regionale) visies duurzaamheid, uitvoerings-programma's en projecten. Op energiegebied vervult de OMWB al een stevige rol, op het gebied van met name klimaatadaptatie wordt samen met gemeenten, waterschap en provincies nader verkend welke rol de OMWB hierin kan vervullen. Dit met name in relatie tot de expertise op het gebied van bodem, water en natuur die de OMWB in huis heeft. Ook hier is sprake van het vinden van een ideale mix aan instrumenten, soms is stimuleren noodzakelijk, soms is toezicht en handhaving nodig. Deze combinatie van 'wortel en stok' is een kwestie van maatwerk, waarin de OMWB haar expertise in kan zetten. In overleg met deelnemers wordt de rol van de OMWB ten aanzien van energie en klimaat de komende tijd nader vormgegeven.

2.3 Circulaire economie

De OMWB kan met haar expertise op het gebied van afval, hergebruik en milieuaspecten bij uiteenlopende inrichtingen een belangrijke rol spelen in de lokale circulaire economie. Met name bij het in beeld brengen van de kansen voor circulaire economie en het inzicht verkrijgen van de vrijkomende (aangeboden) afvalstromen kan de OMWB een rol spelen. Gezien het overkoepelende en integrale karakter van circulaire economie zijn er altijd meerdere organisaties nodig om het geheel aan mogelijkheden in beeld te brengen. Een grondige analyse van de kansen voor de circulaire economie kan dus alleen uitgevoerd worden in samenwerking met andere partijen; zowel overheid- als marktpartijen. Knelpunten in wet- en regelgeving kunnen mogelijk ook samen worden gesignaleerd en geanalyseerd. De OMWB heeft kennis en ervaring in huis en kan daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan de circulaire economie. In samenwerking met andere partijen worden kansen en samenwerkingsverbanden verkend. Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking met provincie en gemeente is hierin een belangrijke pijler.

2.4 Informatiegestuurd en risicogericht werken

Op 12 oktober 2018 heeft het Algemeen Bestuur het Gemeenschappelijk Uitvoeringskader (GUK) vastgesteld. Het GUK beschrijft de algemene uitgangspunten die door de OMWB worden gehanteerd bij de uitvoering van de VTH-milieutaak. Risicogericht werken en programmeren is hierbij het centrale uitgangspunt. De OMWB en de deelnemers maken de beweging van taakgericht naar probleem- en risicogericht werken. Dit houdt in dat inhoudelijke keuzes worden gemaakt op grond van een risicoanalyse en dat beschikbare middelen worden ingezet waar de risico's voor veiligheid, gezondheid, milieu en leefbaarheid hoger zijn.

In 2019 wordt een meerjarenprogramma branches en ketens opgesteld, evenals brancheplannen, themaplannen en ketenplannen. Tegelijkertijd wordt ervaring opgedaan met een branche-, thema- en ketengerichte aanpak. Onlosmakelijk onderdeel van deze aanpak is de dataverzameling. Door het registreren van de juiste data kunnen resultaten geanalyseerd worden. Op basis van deze analyse kan een uitspraak gedaan worden over de effecten van het uitgevoerde werk.

Door een goede analyse van risico's en effecten van uitgevoerd werk kunnen de juiste inhoudelijke keuzes gemaakt worden voor de inzet van middelen en het te kiezen instrumentarium voor het vervolg. Op deze manier kan de beleidscyclus gesloten worden. Aan de voorkant wordt nagedacht over de te verzamelen data. Bij de uitvoering van de VTH-werkzaamheden wordt deze data op een uniforme wijze geregistreerd, waarna de resultaten geanalyseerd kunnen worden. Bij informatiegestuurd en risicogericht werken wordt ook heel bewust de samenwerking met onze partners gezocht. Elke dienst heeft vanuit de aard van de werkzaamheden data tot zijn beschikking. Het slim koppelen van deze data kan tot nieuwe inzichten leiden waardoor instrumenten doelmatiger kunnen worden ingezet. Het gaat uiteindelijk om de voor die situatie ideale mix van in te zetten instrumenten.

2.5 Industriële sector

Al een aantal jaren wordt gewerkt aan het vergroten van de veiligheid bij de meest risicovolle bedrijven, oftewel de bedrijven die vallen in de categorie BRZO: Besluit Risico's Zware Ongevallen en RIE-4: Richtlijn Industriële emissies. De OMWB doet dit samen met de 5 andere BRZO-omgevingsdiensten die ons land kent. Op basis van het Rijksbudget Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) hebben provincies een Meerjarenagenda (MJA) opgesteld. Het is inmiddels duidelijk dat hier ook na 2019 volop aan zal moeten worden gewerkt. Voor het vervolg op de aflopende IOV en MJA programma's is dan ook financiering nodig.

Ontwikkelingen bij de BRZO-omgevingsdiensten en in BRZO+ verband staan niet op zich. Steeds vaker worden verbanden gelegd met andere sectoren en ontwikkelingen; binnen een BRZO en RIE-4 bedrijf is niet alleen het rechtstreeks werkende BRZO van toepassing, maar ook de Wabo en straks de Omgevingswet. Alle niet-BRZO thema's die bij andere bedrijven gelden spelen zeker ook bij de meest risicovolle bedrijven. Te denken valt ook aan de zogenaamde net-niet BRZO bedrijven; methoden en werkwijzen die zijn ontwikkeld voor de meest risicovolle bedrijven zijn net zo goed toepasbaar voor de categorie bedrijven die daar qua risico's net onder zitten. Waar BRZO-bedrijven onder de Omgevingswet één inrichting blijven, worden niet-BRZO inrichtingen onder de Omgevingswet bestempeld als een verzameling 'activiteiten', waarbij voor iedere activiteit andere procedures en regels kunnen gelden. Dit maakt aandacht voor deze categorie extra belangrijk in de transitie naar de Omgevingswet.
Ook op Rijksniveau hebben deze bedrijven inmiddels veel aandacht, net als de nog achterblijvende BRZO bedrijven. Dat gebeurt in BRZO+ en in 6 BRZO OD verband. Financiering daarvoor zal in 2019 voor de jaren daarna moeten worden geregeld. Gedacht kan worden aan onder andere: specifieke opleidingsprogramma's voor de VTH-specialisten, Ranking, Monitoring, informatie over achterblijvende bedrijven, ageing, ongewone voorvallen, etc.

Het programma Duurzame Veiligheid 2030 (DV2030) is in de tweede helft van 2016 door industrie, wetenschap en overheid opgestart om de veiligheid in de (petro)chemische industrie verder te maximaliseren. De ambitie van alle betrokkenen bij DV2030 is om in Nederland een vitale (petro)chemische industrie te hebben zonder noemenswaardige incidenten. Inmiddels zijn de DV2030 initiatieven in een stadium, waarin inhoudelijke bijdragen worden geleverd door alle partijen via zogenaamde Roadmaps. Die bijdragen worden ook gevraagd van de BRZO OD's en in BRZO+ verband. Gedacht moet worden aan onder andere de volgende ontwikkelingen/projecten: Veiligheidscultuur, Just-Culture, Leren van incidenten, Kennisagenda. Financiering daarvoor zal in het spoor van het vervolg op de IOV en MJA programma's moeten plaatsvinden.

2.6 Risicorelevante bedrijven

We hebben te maken met een zich snel ontwikkelende wereld. Technologieën en maatschappelijke ontwikkelingen met alle bijbehorende complexe facetten gaan in een razende vaart voorbij. Als toezichthoudend orgaan is het lastig om deze ontwikkelingen bij te houden en de traditionele top-down wijze van regulering en toezicht houden komt meer en meer onder druk te staan. De toezichthouder kan niet alles controleren en de overheid kan het niet alleen. Het wordt steeds duidelijker dat een mix van mogelijke instrumenten (regels, geboden, verboden, vergunningen, toezicht, voorlichting, etc.) nodig is om doelen als een veilige en duurzame ontwikkeling en benutting van onze leefomgeving te behalen en te waarborgen. De Omgevingswet is één van de uitvloeisel van deze voortschrijdende ontwikkeling.

De borging van publieke belangen geheel door private partijen kan te kort schieten, waardoor de publieke belangen als veiligheid, gezondheid, milieu en kwaliteit in het gedrang komen. Dit betekent een inzet vanuit de overheid waarbij continue voldoende geschoold personeel werkzaam moet zijn, om adequaat in te spelen op die genoemde veranderingen. Bedrijven (branches) hebben overigens wel zelf de belangrijkste sleutel in handen: naleving. Naleving door het oppakken van de eigen verantwoordelijkheid en zelfoplossend vermogen.

De overheid zou in haar toezicht en vergunningverlening meer rekening moeten houden met die eigen verantwoordelijkheid. Zo kan de overheid een bijdrage leveren aan de bewustwordingsslag. Daarvoor is nodig dat overheid, burgers en bedrijfsleven met elkaar in gesprek gaan. Hiervoor is het noodzakelijk dat overheid en bedrijfsleven transparant zijn naar elkaar. En dus in gesprek zijn. Elkaar verstaan. In de voorbereiding op de Omgevingswet wordt de laatste tijd het begrip 'empathisch adviseren' steeds meer gebruikt, adviseren en begrip voor de belangen en beweegredenen van de ander. Dat past aardig in het verlengde van de hier beschreven andere overheidsrol –en houding.

De Inspectiediensten in Nederland zijn momenteel in een transitie waarin private borging steeds meer een rol gaat spelen. Van private borging van de naleving is sprake als private partijen de geldende regels bijhouden en deze kennen; maatregelen nemen om na te leven; controleren op naleving; correctieve acties uitvoeren om eventuele overtredingen op te heffen en preventieve acties uitvoeren om herhaling van overtredingen te voorkomen met als doel om een duurzame naleving door de onder toezicht staande te realiseren. Dat hoogste doel is het achterliggende maatschappelijke effect dat de wetgever beoogt te realiseren door middel van de regels. Een te grote nadruk op regelnaleving naar de letter van de wet heeft het gevaar in zich dat er te weinig aandacht is voor schadelijk maar legaal gedrag. Ter verduidelijking worden de volgende vormen van private borging onderscheiden: Interne controles (kwaliteitszorg, risicomanagement en veiligheidsbeheersing); Governance (controles door Raad van Toezicht, Raad van Commissarissen); Externe controles (certificeringen); Derden (klanten, branches).

In het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht Noord Brabant zijn enkele speerpunten benoemd. Een daarvan is inzicht in Risicorelevante Bedrijven. Dit speerpunt, waarvan de OMWB projecttrekker is, heeft inmiddels geleidt tot een door 6 diensten (3 Omgevingsdiensten, 3 Veiligheidsregio's en 3 Waterschappen in de provincie Noord Brabant) ontwikkelde interventiestrategie. Deze strategie sluit naadloos aan bij de beweging die men zowel nationaal als internationaal binnen diverse domeinen waar kan nemen. Ook de Staatssecretaris heeft warme belangstelling voor de methode zoals die is ingestoken in Brabant en de Inspectieraad heeft het onderwerp inmiddels ook op de agenda geplaatst. De methodiek gaat uit van drie pijlers, te weten: het bijbrengen van bewustzijn; het wijzen op de eigen verantwoordelijkheid en het stimuleren van private borging waarbij een omslag gemaakt wordt van regelgericht naar risicogericht toezicht en die gebaseerd is op gerechtvaardigd vertrouwen in plaats van wantrouwen.

Daarbij past het toepassen van maatwerk in het toezicht gericht op deze drie pijlers. Hoofddoel voor de langere termijn is een aanvaardbaar risico voor de omgeving van alle risicorelevante bedrijven in de regio Midden- en West Brabant (en de rest van Brabant). Dit hoofddoel speelt een grote rol bij het opstellen van de gezamenlijke toezichtaanpak. Er zijn circa 125 Risicorelevante Bedrijven in de regio Midden- en West-Brabant. Daar zijn meerdere gemeenten en de provincie bevoegd gezag als het gaat om de vergunningverlening en het toezicht.

2.7 Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid

De provincie Noord-Brabant streeft er naar in 2020 tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa te behoren. Met respect voor de leefomgeving (natuur en milieu en voor gezondheid) en welzijn van dieren. De belangrijkste ontwikkelingen in de landbouw die van belang zijn voor onze VTH-taken vloeien voort uit de Transitie Zorgvuldige Veehouderij en de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020. Dit beleid gaat onder meer over mestverwerking, het sneller aanpassen van oude stallen om de emissies uit de stallen terug te dringen en het reguleren van de veedichtheid (door middel van staldering). Een pakket van voorzieningen wordt ontwikkeld om veehouders te helpen de juiste keuzes te maken en concrete stappen te zetten (flankerend beleid). Het toewerken naar een zorgvuldige veehouderij is benoemd als speerpunt van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht. De OMWB zal in goede samenspraak en samenwerking met provincie en gemeenten op voortvarende wijze de uitvoering van de bestuurlijke besluiten inhoud en vorm geven. De OMWB controleert, op grond van een overeenkomst van de Provincie Noord-Brabant en 15 binnen het werkgebied gelegen gemeenten (voor 2018, naar verwachting worden dit er 17 voor 2020) uiterlijk tot 2021 alle binnen deze gemeenten gelegen veehouderijen in het kader van het project ITV, oftewel: Intensivering toezicht veehouderij.

In 2020 zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de varkens- en pluimveehouderijen die hebben aangegeven uiterlijk 1 januari 2020 te zijn gestopt met het houden van varkens en/of pluimvee op grond van de landelijke gedoogregeling in het kader van het Actieplan Ammoniak. Op grond van dit Actieplan moet de omgevingsvergunning milieu op 1 januari 2020 zijn ingetrokken, indien er geen nieuwe vergunning is verleend en de stallen niet zijn aangepast. Daarnaast is in de Verordening natuurbescherming vastgelegd dat op 1 januari 2022 alle bestaande stallen (ouder dan 20 jaar bij rundvee, ouder dan 15 jaar bij overige dieren) emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Intern salderen is niet meer toegestaan met ingang van 1 januari 2022. Als het huisvestingssysteem uiterlijk op 1 januari 2022 moet zijn aangepast moet er voor 1 januari 2020 een ontvankelijke en vergunbare aanvraag voor de aanpassing zijn ingediend.

De Warme sanering varkenshouderij bedoeld voor het (vrijwillig) saneren van varkensbedrijven (gelegen in gedeelte concentratiegebied II). In veedichte en (geur) belaste gebieden betekent dit mogelijk een toename van intrekkingsverzoeken van omgevingsvergunningen milieu.

Vanwege de gevolgen van regelgeving voor veehouderijen moet er aandacht worden besteed aan de ruimtelijke ordening in het buitengebied bij gemeenten. Ook hier is dus weer een duidelijke link te zien met de bescherming en benutting van onze fysieke leefomgeving, en dus met de Omgevingswet. Op basis van vervolgonderzoeken over 'Veehouderij en gezondheid Omwonenden (VGO)' wordt aandacht besteed aan de doorwerking van deze resultaten en de (geactualiseerde) toetsingskaders die toegepast moeten worden bij de vergunningverlening en ruimtelijke plannen. Ook hier is weer te zien dat verschillende aspecten van een integraal thema, in dit geval volksgezondheid, bij verschillende organisaties zijn ondergebracht. Dit maakt samenwerking tussen omgevingsdienst, GGD, gemeenten en provincie steeds belangrijker.

In 2018 is door de Wageningen University & Research (WUR) een rapport uitgebracht waaruit blijkt dat het geurverwijderingsrendement van gecombineerde luchtwassers aanmerkelijk lager is dan waar tot dan toe in de Regeling geur en veehouderij (Rgv) vanuit is gegaan. De tegenvallende geurverwijdering van combiluchtwassers betekent dat omwonenden aan meer geurstoffen worden blootgesteld dan we tot nu toe

veronderstelden en is er (meer) geuroverlast. Verleende vergunningen zijn hierop niet aan te passen. Een landelijke commissie gaat adviseren over het repareren van de regelgeving omtrent combiluchtwassers. Een deel van deze adviezen zal ook betrekking hebben op de uitvoering van VTH taken. Het landelijk en provinciaal mestbeleid omvat de circulaire gedachte: mestverwerken tot een waardevol product, zonder emissies en op de juiste plaats om zo de gezondheidsrisico's te beperken. Door kennis en kunde te bundelen wordt er samengewerkt door alle betrokken partijen om te komen tot gedragen ontvankelijke aanvragen van mestverwerkingsinitiatieven

2.8 Natuurbescherming

De OMWB voert in opdracht van de Provincie Noord-Brabant het toezicht en handhaving uit op vergunningen Wet natuurbescherming en veehouderijen met nieuwe stallen als bedoeld in de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. Deze controles worden zoveel mogelijk integraal uitgevoerd met de Wabo-controles bij in ieder geval de ITV gemeenten. Daarnaast worden deze integrale controles nagestreefd bij de overige niet-ITV-gemeenten. Deze controles hebben niet alleen betrekking op de veehouderijen, maar worden ook uitgevoerd bij niet-veehouderij bedrijven (zoals glastuinbouw, industrie, horeca etc.; in feite alle activiteiten die een effect kunnen hebben op Natura-2000 gebieden).

In toenemende mate worden voor de Provincie Noord-Brabant controles soortenbescherming uitgevoerd bij inrichtingsgebonden activiteiten. De bevoegdheid hiervoor ligt sinds het in werking treden van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 bij de provincies.

Daar waar de Wet natuurbescherming aanhaakt aan de Wabo, hebben ook gemeenten een belangrijke rol bij de uitvoering van de Wet natuurbescherming. Als mogelijk sprake is van activiteiten met negatieve effecten op wettelijk beschermde dier- en plantensoorten en/of een Natura 2000-gebied, dan dient een natuurtoets deel uit te maken van de procedure bij het verkrijgen van een omgevingsvergunning. Als blijkt dat er inderdaad negatieve effecten op beschermde soorten optreden dan dient de gemeente een Verklaring van geen bedenkingen Wet natuurbescherming bij de provincie aan te vragen. De Wet natuurbescherming haakt dan aan bij de Wabo. Het aantal verzoeken van gemeenten om te beoordelen of soortenbescherming aan de orde is zal naar verwachting toenemen. Dit vraagt om meer ecologische kennis. Ingeval van aanhaking is de gemeente ook verantwoordelijk voor het toezicht en handhaving op de naleving van de Wet natuurbescherming. Verder biedt de Wet natuurbescherming de mogelijkheid van een gebiedsgerichte Aanpak Natuur, waarbij voor delen van een gemeente een gebieds-ontheffing kan worden verkregen, zodat niet voor elk initiatief een aparte procedure hoeft te worden doorlopen. Veel gemeenten zullen van zo'n gebiedsontheffing gebruik maken vanwege de voordelen voor gemeente, burger en bedrijf. Daar waar geen gebiedsontheffing van toepassing is, zal een gemeentelijk natuurtoetskader aan de orde zijn.

2.9 Verbod op asbestdaken 2024

Vanaf 2024 zijn asbestdaken die in contact staan met de buitenlucht verboden. Dit verbod geldt voor particulieren, bedrijven en (overheids)instellingen. Eigenaren van asbestdaken zijn verantwoordelijk voor de verwijdering van het asbest. Nadruk van het project "verwijdering van asbestdaken" ligt op het stimuleren van het op een maatschappelijk verantwoorde en veilige manier de asbestdaken te saneren. Gemeenten zijn er financieel bij gebaat dat er zoveel mogelijk vóór 2025 gesaneerd wordt, omdat er anders een kostbare handhavingslast ontstaat. We zien dat in onze regio de saneringsoperatie goed op gang is gekomen. Om de doelstellingen voor 2024 te behalen blijft het noodzakelijk om vaak te communiceren en op vele manieren te stimuleren dat eigenaren gaan saneren.

De OMWB heeft in 2018 voor 17 gemeenten een aanbesteding verzorgd om een inventarisatie te doen van de asbestdaken. Deze inventarisatie geeft inzicht in de omvang van de asbestdaken per gemeente en is het vertrekpunt voor vervolgacties. De OMWB heeft een Toolbox asbestdaken ontwikkeld, die de gemeenten kan helpen projectmatig met bedrijven en particulieren te communiceren over de asbestproblematiek en verleidingsmethoden aan te bieden waardoor dakeigenaren de stap zetten op het asbestdak te gaan vervangen. Daarbij is het van belang om een goed evenwicht te vinden tussen informeren over de noodzaak van het verwijderen van de asbestdaken en het niet nodeloos ongerust maken van mensen. Met goede communicatie over de aanpak wordt tevens gestreefd om illegale verwijdering en stortingen van asbestdaken te voorkomen.

2.10 Bodem en ondergrond

We drinken water uit grondwatervoorraden, winnen grond- en bouwstoffen uit onze bodem. We vullen de ondergrondse ruimte met onder meer kabels en buizen. We winnen energie uit onze bodem via warmte- en koudeopslag, geothermie en warmtewisselaars. Onze bodem is van (toenemend) belang voor hemelwaterinfiltratie. Is letterlijk de basis voor verantwoorde landbouw en de biobased economy. Kortom: onze bodem zit vol onmisbare 'bodemschatten'. In bodemland staan ons de nodige wijzigingen in beleid en regelgeving te wachten.

De Omgevingswet verandert regels; sommige wetten en regels verdwijnen. De grootschalige landelijke bodemsaneringsoperatie (de spoedoperatie) stopt in 2020. Bodemtaken verschuiven van provincie naar gemeenten. Daarnaast zullen de klimaatverandering en de vereiste energietransitie de bodem en een goed beheer daarvan alleen maar belangrijker maken. Alles bij elkaar kunnen we met recht spreken van meerdere 'aardverschuivingen' in de ondergrondse ruimte. De OMWB heeft alle deelnemers onlangs nog een speciale nieuwsbrief 'Ondergrond en Omgevingswet' gezonden om de ontwikkelingen te duiden.

Het is duidelijk dat 2020 een sleuteljaar wordt voor bodem en ondergrond. Samen met haar deelnemers brengt de OMWB in beeld wat de gevolgen zijn van het einde van de bodemsaneringsoperatie (de spoedoperatie). De wijzigingen vanuit de Omgevingswet en de Aanvullingswet bodem worden duidelijk uiteengezet door de OMWB voor alle deelnemers. Op basis hiervan worden afspraken gemaakt over de taakuitvoering van de bodemtaken die van provincie naar gemeente verschuiven. Dit is essentieel om een goede bescherming van onze waardevolle bodem en grondwater te kunnen continueren. Duidelijke afspraken over taakuitvoering, kennisborging en beheer van onze ondergrond zijn van belang. De bodem vormt op meerdere manieren de basis voor een duurzame toekomst.

3. Financiële uitgangspunten

Hiervoor is op thema's een kwalitatieve doorkijk geschetst van verwachte en beoogde ontwikkelingen en trends voor de aanstaande planperiode. In deze paragraaf worden de financiële uitgangspunten benoemd voor de Begroting 2020 en de Meerjarenraming 2021 - 2023.

3.1 Algemene uitgangspunten

De OMWB hanteert de volgende algemene financiële uitgangspunten bij het opstellen van de Begrotingsdocumenten:

- De begroting 2020 gaat uit van het bestaande beleid, rekeninghoudend met de financiële effecten die betrekking hebben op de in deze kaderbrief genoemde beleidsontwikkelingen;
- De begroting 2020, inclusief de meerjarenraming 2021 – 2023, is structureel financieel sluitend;
- Basis voor het financieringsmodel voor de deelnemende gemeenten is de MWB-norm;
- Om mogelijke tegenvallers adequaat te kunnen opvangen, wordt rekening gehouden met een post onvoorzien van € 150.000;
- De begroting 2020 wordt opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV).

3.2 Baten

De benodigde urencapaciteit voortvloeiend uit de werkprogramma's kennen de laatste jaren een gestage groei. Daar waar de begroting 2019 nog een grondslag kende van 308.000 declarabele uren, zijn de werkprogramma's voor 2019 opgeschaald naar ruim 340.000 uur. In de basis een mooie bevestiging van de stabiele en kwalitatief hoogwaardige partner, die de OMWB voor de deelnemers in de loop van de tijd geworden is. Voor 2020 wordt een werkpakket verwacht vergelijkbaar aan de werkprogramma's 2019. Qua tariefstelling geldt dat deze kostendekkend en gelijk voor deelnemers en niet-deelnemers is.

3.3 Lasten

Voornaamste onderdeel van de kostenstructuur betreffen de personeelskosten. Dit is circa 80% van de totale begroting en bestaat uit personeel in loondienst en externe inhuur. Dit laatste is wenselijk in termen van flexibiliteit en noodzakelijk vanwege de huidige 'krapte' van de arbeidsmarkt.

a. Personeel in loondienst:
Het personeelsbestand valt uiteen in medewerkers inzetbaar voor uitvoering van het primaire proces (Begroting 2019: 228 fte) en medewerkers ondersteunend daaraan in de bedrijfsvoering (Begroting 2019: 55 fte). Op dit moment is de formatie nog niet volledig bezet en is er sprake van vacatures. Gezien de groei in de werkprogramma's 2019 is de benodigde omvang voor het primaire proces 252 fte, uitgaande van de 1.350-norm. Dit zal niet volledig met personeel in loondienst opgepakt kunnen worden.

b. Personeel niet in loondienst:
De OMWB streeft in beginsel naar een beperkte flexibele schil. Door de groei van het werkaanbod en de krapte op de arbeidsmarkt is deze flexibele schil wat groter.

c. Overige (materiële) kosten:
Deze worden opgenomen op basis van de meeste recente inzichten rondom de ontwikkeling van de overige kosten (huur, servicekosten, ICT-licenties, etc). Rekeninghoudende met onderstaande indexering.

3.4 Indexering

Voor de indexering wordt gebruik gemaakt van de indexen uit de Macro Economische Verkenningen 2018, die zijn gepubliceerd in de september circulaire 2018 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

- Prijs bruto binnenlands product 2,0%
- Loonvoet sector overheid 3,5%
- Prijs netto materiële overheidsconsumptie 1,5%

3.5 Investeringen

De OMWB kent een beperkt aantal investeringen. Het betreft dan met name vervangingsinvesteringen. Naar verwachting is het huidige niveau van investeringen toereikend.

3.6 Weerstandsvermogen

In de begroting 2020 wordt een geactualiseerd inzicht in het risicoprofiel en het weerstandsvermogen opgenomen. Daarnaast zal bij de begroting 2020 worden voorgesteld om – naast het risicoprofiel - te komen tot een andere normering van het weerstandsvermogen op basis van een percentage van de omzet.

3.7 Vennootschapsbelasting

Sinds enige tijd speelt een landelijke discussie met de Belastingdienst over de invoering van de vennootschapsbelasting voor omgevingsdiensten. Dit raakt uiteraard ook de OMWB. De verwachting is dat vennootschapsbelasting niet aan de orde is.

4. Werkprocessen

Vanaf 2019 werkt de OMWB met de zogenoemde MWB-norm. Het is zowel een kwaliteits-, als een financieringsnorm. De MWB-norm draagt positief bij aan kwaliteit, stabiliteit en continuïteit.

In 2019 is een start gemaakt met informatiegestuurd en risicogericht werken. Dit gebeurt op grond van het bestuurlijk vastgestelde gemeenschappelijke uitvoeringskader (GUK). Risicogericht werken heeft betrekking op zowel de inrichting gebonden, als de niet-inrichting gebonden taken.

Ook in 2020 zal de OMWB werken op basis van bestuurlijk goedgekeurde jaarwerkplannen. In deze plannen is de MWB-norm *per deelnemer* voor de VTH uitgewerkt, zowel op inhoud als financieel. Het Dagelijks Bestuur komt nog met een voorstel om de huidige verantwoordingssystematiek richting de deelnemers aan te passen aan de vernieuwde werkwijze van de OMWB, waarvan MWB-norm, GUK en jaarprogrammering de kern vormen.

De vernieuwde werkwijze zal positief bijdragen aan de effectiviteit van de dienst. Er wordt een slag gemaakt van kwantiteit, naar kwaliteit en van “gedetailleerd” boekhouden naar transparant bestuurlijk verantwoorden.

Bijlage A - Richtlijnen uit Nota verbonden partijen bezien

18 West-Brabantse gemeenten hebben gemeentelijk beleid vastgesteld voor Verbonden Partijen. Enkele van die gemeenten hebben die richtlijnen voor 2020 aan de OMWB toegezonden. In het onderstaande overzicht zijn de betreffende richtlijnen opgenomen - welke tot 1 januari 2019 zijn ontvangen - en is aangegeven of bij het opstellen van de begroting 2020 de betreffende richtlijn wordt overgenomen. Eventuele afwijkingen zijn toegelicht.

Financiële richtlijnen	Deelnemer(s)	Over-genomen?
1. Van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt verwacht dat zij een structureel financieel-sluitende meerjarenbegroting 2020-2023 aanbiedt aan de deelnemers. De gehanteerde begrotingsuitgangspunten door de GR dienen in de begroting 2020 inzichtelijk te worden gemaakt.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
2. In de begroting 2020 dient een overzicht te worden opgenomen met de meerjarige bijdrage (2020-2023) per deelnemer.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
3. De begroting dient te worden opgesteld op basis van ongewijzigd beleid. Dat wil zeggen dat geen nieuwe taken of uitbreiding van bestaande taken in de primitieve begroting mogen worden opgenomen. Tenzij dit eerder door het Algemeen bestuur is besloten.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
4. De begroting dient te voldoen aan het BBV. Dit betekent dat de voorgeschreven gegevens in de begroting dienen te worden opgenomen. Met name wordt aandacht gevraagd voor: • Overzicht van incidentele lasten en baten; • Opnemen van prestatie indicatoren in de begroting; • Verwachte stand begin en eind begrotingsjaar van eigen en vreemd vermogen.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
5. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemers. De GR kan hiervan afwijken: hiertoe dient het DB een expliciet en gemotiveerd voorstel tot resultaatbestemming voor te leggen aan het algemeen bestuur van de GR.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
6. De loonontwikkeling wordt geraamd conform de geldende CAO van de betreffende GR.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
7. Voor de meerjarige ontwikkeling van de salariskosten dient rekening gehouden te worden met de werkelijke periodieken. Meerjarige mutaties in de werkgeverslasten dienen onderbouwd te worden. Voor deze zaken kan niet worden volstaan met een vast percentage per jaar zonder onderbouwing.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
8. Het prijsindexcijfer van de algemene prijsontwikkeling BBP uit de septembercirculaire 2018 is de basis voor de toe te passen indexering voor de begroting 2020 inclusief meerjarenraming.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v
9. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is aandacht voor de risico's door deze te kwantificeren, te prioriteren en de beheersingsmaatregelen te benoemen.	Moerdijk, Woensdrecht, Oosterhout, Halderberge, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v

Beleidsinhoudelijke richtlijnen	Deelnemer(s)	Over-genomen?	Toelichting
1. De OMWB toont aan dat wordt voldaan aan de eisen die zijn vastgelegd in de Wet verbetering VTH en daarmee oon aan de landelijk geldende kwaliteitscriteria 2.1 (of actuelere versie).	Moerdijk, Woensdrecht, Halderberge, Oosterhout, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v	
2. Invoeren (gedeeltelijk) van productprijzen met ingang van 2020.	Moerdijk, Woensdrecht, Halderberge, Oosterhout, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	x	De OMWB hanteert de MWB norm, die gebaseerd is op prijs x hoeveelheid. Dit is de basis voor de productprijzen die de OMWB hanteert.
3. Zoveel als mogelijk de gevolgen van de klimaatwet voor de bedrijfsvoering (financieel, personeel etc) van de omgevingsdienst duidelijk zichtbaar in de begroting 2020 verwerken.	Moerdijk, Woensdrecht, Halderberge, Oosterhout, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	x/v	De OMWB bereidt zich inhoudelijk voor op de nieuwe Omgevingswet. Die heeft voor de dienst vooral betekenis voor het primaire proces. Voor wat betreft dit laatste vooral in de betekenis van compe-tenties van medewerkers.
4. Opnemen van kwaliteitsnormen voor de "top 10" producten (o.a. kengetallen) en start registratie naleefgedrag.	Moerdijk, Woensdrecht, Halderberge, Oosterhout, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	x/v	De OMWB zet vanaf 2018 in toenemende mate in op informatie gestuurd en risicogericht werken. Naleefgedrag maakt daarvan onderdeel uit. Via de branchegerichte aanpak worden kwalita-tieve normen (inclusief kengetallen) ontwikkeld.
5. Uitvoeren klanttevredenheids-onderzoek in 2020; meten van de waardering van de dienstverlening onder burgers, bedrijven en deelnemers. Het onderzoek dient als 0-meting voor vervolgonderzoeken.	Moerdijk, Woensdrecht, Halderberge, Oosterhout, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	x/v	De OMWB treedt op namens het be- voegde gezag (26). Wanneer er een onderzoek moet plaatsvinden ligt dat op de weg van het bevoegde gezag. Wanneer het gaat om de waardering voor de dienstverlening van de dienst, kan het DB zich voorstellen dat DB leden hierover een gesprek voeren met AB leden.
6. Bij het bepalen van de omzet, waarop de begroting wordt gebaseerd, betrekt de Omgevingsdienst ook de gegenereerde omzet van de afgelopen jaren en de ambities van de deelnemers.	Moerdijk, Woensdrecht, Halderberge, Oosterhout, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v	
7. De effecten van de verbetertrajecten (automatisering en informatievoorziening), de efficiencytrajecten (Seinstra en van de Laar) en het nieuwe risicogerichte uitvoeringsbeleid moeten zichtbaar gemaakt worden in de begroting 2020.	Moerdijk, Woensdrecht, Halderberge, Oosterhout, Geertruidenberg, Etten-Leur, Drimmelen, Steenbergen, Zundert, Alphen, Chaam, Baarle-Nassau en Roosendaal	v	
8. Gelijktijdig met de indiening van de begroting 2020 behoort de OMWB een Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 aan te leveren. Dit biedt de gemeenteraad de mogelijkheid zijn zienswijze op betreffend beleidsplan van de OMWB kenbaar te maken.	Halderberge, Drimmelen en Roosendaal	x	Het is aan het bevoegde gezag om een meerjaren-beleidsplan op te stellen. De OMWB stelt geen beleidsplannen vast, maar voert die in opdracht van de opdrachtgevers uit. Wel stelt de OMWB een financiële meerjaren-raming op, die jaarlijks deel uitmaakt van de begroting.

Zichtbaar samen werken aan een schone, veilige en duurzame leefomgeving

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

Spoorlaan 181, 5038 CB Tilburg

Postbus 75, 5000 AB Tilburg

013 206 01 00

info@omwb.nl
www.omwb.nl